

PÅ KANTEN

Længsel efter skønhed

ECKERSBERG: Hjem kære hjem. De seneste 17 år har jeg kunnet skrive Aalborg på mit adressekort, med undtagelse af en lille afstikker til Grønland på ni måneder. Mit "hjem" har heddet lejlighed, ejerlejlighed, rækkehus og senest parcelhus, men nu er der sat "time out" på dagsordenen. Drømmen om at flytte ud af storbyen med masser af frisk luft, stilhed og højt til "loftet" har for alvor bidt sig fast.

Det betyder, at jeg for mit indre, såvel som for mit ydre blik, i øjeblikket ikke ser andet end flyttekasser, glemte nullermænd og en langhåret græsplæne, som der sikkert ikke er nogen grund til at slå, før få timer for de nye ejere dukker op.

Hvad har hele denne historie så med Christoffer Wilhelm Eckersberg (1783-1853) at gøre?

Jo, det handler om skønhed! Længslen efter skønhed! Og hvad er mere naturligt end at dulme flytterodets fortrædeligheder med guldaldermaleren C. W. Eckersbergs perler, som ud over sublim skønhed, er fortællingen om et helt særligt menneskes skønhedsopfattelse.

Endnu engang har et menneske fra det såkaldte Udkantsdanmark været med til at revolutionere og forny vores billeder af virkeligheden og af Verden.

C. W. Eckersberg var født på et lille sted, Blaakrog i Slesvig. Kreativiteten havde han ikke fra fremmede. Faderen Henrik Vilhelm Eckersberg var egentlig kommet til lære som kontorelev, men det kunne ikke fastholde hans interesse, og i stedet kom han i lære som snedker og arbejdede senere som bådebygger, men blev mest kendt i lokalmiljøet for at male blomstersmykkede solhatter.

Moderen Ingeborg Asmusdatter Nissen ved vi ikke så meget om, udover at hun var meget pæn og fik fem børn, hvoraf C. W. Eckersberg var den ældste, ligesom de to yngste døde. Hun døde dog også selv allerede som 40-årig. Året efter giftede faderen sig på ny, og fik fem børn med kone nr. to, Kirstine Jürgensdatter, hvoraf to døde som unge. C. W. Eckersberg fortæller at han havde et godt forhold til sin stedmor som var både kærlig, flittig og omhyggelig. Familien var nu flyttet til Blans.

C. W. Eckersberg gik på den lokale skole, men brød sig ikke synderligt om skolelivet udover en særlig inte-

resse for historie og geografi. Derimod havde han en stor interesse for se på skibene på Åbenrå Fjord. Og snart begyndte C. W. Eckersberg at tegne små tegninger af skibene, ligesom faderen og bedstefaderen, der var skovfoged, tog ham med på ture til kirker og herregårde i lokalområdet. Når han kom hjem tegnede han, hvad han havde oplevet, ligesom han begyndte at kopiere familiens udvalg af kobberstik, træsnit og tegninger.

Alle arbejder blev senere forelagt for den kunstkyndige pastor Fabritius og faderen bad ham om en udtalelse omkring C. W. Eckersbergs evner som tegnekunstner. Og med en positiv anbefaling blev han videreendt til kapellanen Johann Windekilde.

Efter sin konfirmation i 1797 kom C. W. Eckersberg i lære som maler hos maleren Jes Jessen i Åbenrå, som var en alsidig maler. Udover at være bygningsmaler havde han også en række opgaver som interiørdekoratør, herunder udformning af altertavler, ligesom han var en dygtig og efterspurgt portrætmaler. Efter tre år forlod C. W. Eckersberg dog Jes Jessen for at slå sig ned i Flensborg, hvor han kom i lære hos Johann Jacob Jessen, en tyve år yngre malermester, som også malede malerier med religiøse og historiske motiver. Hos denne maler fik C. W. Eckersberg betroet opgaver som portrætmalerier, ligesom han bl.a. malede et prospekt af Louisenlund nær Slesvig.

I 1803 folte C. W. Eckersberg, som færdiguddannet svend, sig klar til at rejse til København, og fik en fin anbefaling af sin mester. På denne baggrund udarbejdede C. W. Eckersberg en slags ansøgning til en række fremtrædende borgere i Flensborg, om at støtte ham økonomisk, så det

blev ham muligt at komme på Kunstakademiet her. Det endte med en indsamling på i alt 51 rigsdaler af 12 borgere. Den 22. maj 1803 ankom C. W. Eckersberg til København, og indledte sin karriere på Kunstakademiet under professor N. A. Abildgaard, som var historiemaler, hvilket blev anset for at være langt hævet over landskabs- og genremalere.

At C. W. Eckersberg var dygtig vidner hans deltagelse i konkurrencerne på Kunstakademiet om. Allerede i 1805 opnåede han først den lille sølvmedalje for en modeltegning, og tre måneder efter modtog han den store sølvmedalje, for tre måneder efter igen at modtage den lille guldmedalje. Tre medaljer på et år må siges at være imponerende.

Det fortælles dog, at N. A. Abildgaard var en hæmsko for C. W. Eckersbergs udvikling, som antagelig var baggrunden for at C. W. Eckersberg først modtog Kunstakademiets store guldmedalje i 1810 - året efter N. A. Abildgaards død. En medalje som udløste et legat, til at rejse til udlandet.

Samme år rejste C. W. Eckersberg til Paris hvor han fik undervisning af den førende historiemaler Jacques-Louis David (1748-1825), hvor han blev i tre år. Han var her uhyre flittig, og udover øvelserne hos David, malede han en række landskaber og gjorde studier af byen, som fik stor betydning for hans videre karriere.

Herefter fulgte tre år i Rom, hvor han indgik i kredsen omkring Bertel Thorvaldsen, som han blev gode venner med. Han malede her det berømte portræt af Bertel Thorvaldsen i 1814, hvor denne bærer Lucca-Akademiets Ordensdragt. Bertel Thorvaldsen var en stor inspirationskilde for C. W. Eckersberg, især omkring de nyklassicistiske kompo-

sitionsprincipper. Dernæst skabte han en række bybilleder, hvoraf et af de mest kendte i dag tilhører Statens Museum for Kunst: "Udsigt gennem tre af de nordvestlige buer i Colosseums tredje stovværk. Tordenskyer trækker op over byen. 1815/16".

Maleriet er særlig interessant, fordi det er et skoleeksempel på C. W. Eckersbergs unikke syn på kunsten. Umiddelbart kan billedet ses som et naturalistisk studie med fokus på naturtro virkelighedsgengivelse. Det er dog ikke tilfældet. C. W. Eckersberg har pyntet på virkeligheden. De tre buer i Colosseum rummer hvert sit billede, som dog ikke kan ses fra denne plads, men for at opnå et klart og struktureret maleri har han indsat de tre eksteriører i udsnittet af stovværket. C. W. Eckersberg ønskede for enhver pris at skabe smukke billeder. Billeder på ideale tilstande! Dernæst var han foregangsmand for friluftsmaleriet samt tilhænger af tegning og maleri efter levende modeller. C. W. Eckersberg ville helt tæt på naturen og dens fremtrædelsesformer.

Denne cocktail var et nybrud i dansk malertradition, og kunsthistorikere har igennem flere årtier givet C. W. Eckersberg den ærefulde titel "dansk malerkunsts fader". Da han kom hjem fra Rom blev han hurtigt udnævnt til professor ved Kunstakademiet, og senere direktør, og hans elever blev bl.a. de udødelige guldaldermalere Christen Købke, Wilhelm Marstrand, Constantin Hansen og Johan Thomas Lundbye. En blomstringstid for dansk kunst var oprundet!

Tilbage er der kun endnu engang at sige tak til C. W. Eckersberg, som midt i flytterodet har givet mig modet, håbet og drømmen tilbage. Drømmen og håbet om den ubesmittede renhed og skønhed, som fortsat findes, både i naturen, arkitekturen og kunsten!

MARIA STENSGÅRD POULSEN er cand. mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet 2009. Censor i billedkunst og dansk ved Lærer og Pædagoguddannelsen. Skribent ved North Art Magazine. Gift og mor til tre børn.

